

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԼՆԴՐԵԱՍ ՀՓԷՐ :

ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ ճշմարիտ սերը այն պիսի առաքինութիւն է որ սոսկական մարդուն սրտին մէջ ալ վառուի նէ՝ մեծազօր Թաղաւորներէ և իշխաններէ աւելի վեհանձն ու աներկիւղ և անմահ յիշատակի արժանի կ'ընէ զինքը : ԼՆԴՐԵԱՍ քաջերէն մէկն է ԼՆԴՐԵԱՍ ՀՓԷՐ Թիւրքի վաճառականը :

Թիւրքի երկիրը , որ ԼՆԴՐԵԱՍ և ԼՆԴՐԵԱՍ մէջտեղը կ'իյնայ , 1359^{էն} ի

վեր ԼՆԴՐԵԱՍ ճեղքն էր . 1809^{էն} Վաղղիացիք ու Պաւերացիք մէկտեղ Նափոլէոնի առաջնորդութեամբ տիրեցին Թիւրքի , ու ան երկիրը Պաւերացի հետ միացուցին : Թիւրքիք ազատութեան սիրով վառուած ոտք ելան Պաւերացուց դէմ , և իրենց գլուխ դրին ԼՆԴՐԵԱՍ ՀՓԷՐը , որ պանդոկապետ մըն էր ԼՆԴՐԵԱՍ քաղաքին մօտերը , և միանգամայն ցօրենի գինիի և անասնոց վա-

Ճառականութիւն կ'ընէր : Սրտին քաջութեանը համեմատ էր նաև իր հասակին մեծութիւնը , կերպարանքին ահաւորութիւնը , մարմնոյն ոյժը և բարուց ազնուութիւնը . ասոնցմով զիւրաւ շահեցաւ իր հայրենակցաց սիրտը , և անոնց վստահութիւնը պարապ չհանեց :

Սրովհետև աղէկ տեղեակ էր իր երկրին այլ և այլ զիրքերուն , անով ալ քիչ մարդով շատ անգամ յաղթեց Պաւերացւոց ու հալածեց զանոնք լիւրժէն . քանի մը անգամ ալ Վաղղիացւոց հետ զարնուեցաւ ու ցրուեց զիրենք :

Սեննայի հաշտութեամբ Վաղղիացիք ու Ղաւարիացիք որոշեցին որ լիւրջը նորէն Պաւերայի տէրութեան մնայ . ան ատեն Հոֆէրն ալ զէնքը վար զրաւ . և ինչպէս որ ինքը միշտ իր խօսքին վրայ կեցող և յաղթուածներուն վրայ դուժ ցուցնող էր՝ կարծեց թէ ուրիշներն ալ իրեն հետ այնպէս պիտի վարուին . բայց խաբուեցաւ : Սան զի թէպէտ և Վափոլէոն յայտնապէս խոստացեր էր որ լիւրջուց առնեն ինքն մը չըլլայ , նեղութիւն չարրուի , բայց քիչ ատենէն նայեցաւ որ անոնց ապստամբութեան վրէժը իրենց գլխաւորէն առնէ : Սրտէն թէ աս մտքով Վաղղիոյ տէրութիւնը զոր պարտեց Հոֆէրը որ իբր թէ Ղաւարիացւոց հետ ծածուկ թղթակցութիւն ու մատնութիւն կ'ընէ : Խեղճ Հոֆէր տեսնելով որ իր կեանքը վտանգի մէջ է , ձգեց լեռները փախաւ . Վափոլէոն շատ մը ստակ խոստացաւ Հոֆէրը բռնողին , անով ձեռք ընկաւ Հոֆէր բարձր լեռան մը վրայ՝ ձիւներու մէջ 1810ին , ու Սանթուա տարուելով՝ հոն սպաննուեցաւ : լիւրջուցիք մեծ համարում ունին աս իրենց զիւցաղին վրայ , Ղաւարիոյ կայսրն ալ Հոֆէրի ցեղին շատ բարիք բրած է . 1823ին անոր ոսկորները Սանթուայէն փոխադրեցին Սանսպրուք , որ լիւրջի մայրաքաղաքն է , ու մայր եկեղեցւոյն մէջ թաղեցին , քովն ալ ետքը աս պատկերին մէջ երևցած արձանը կանգնեցին որ եօթը ոտնաչափ բարձրութիւն ունի :

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՌԱՄԿԱԿԱՆ ԵՐԳ

ՀԵՏԱԳԱՅ ՈՒՄԿԱԿԱՆ ԵՐԳԸ ՍՐԱՍՏԱՆԷՆ ԽՐԿԵՑ ՄԵՂԻ ԱԶՆԻՆ ԵՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՆԷՐ ՍԱՐՈՆ ՎԱՐՈՒՍՈՐ ՀԻՐՄԱՂԱՆԵԱՆ ՍՐԱՐԴԱՆԵԱՆՑ : Կ'ԵՐԵՆԱՅ ԹԷ ԹԱԹԱՐՆԵՐՈՒՆ ԱՐԶԱՆԱՆԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԵՂԱԾ Է ԱՅՆ ՄԵՐ ՄԵԾ ԽՆԽԱՆԻՆ ԴՐԱՏԵՐ ՍՈՒՂԸ . ՈՒ ԹԷ ԱՆՃԻՆ ԵՆ ԹԷ ԴԻԱԿՈՒԱԾԻՆ ՆՆԱՆԱԼՈՐ ԸԼԱԼՈՒՆ ՀԱՄԱՐ՝ ԻՆՅՈՒՆԱՆ ԱՅՍԱԿԻՍԻ ՍԳԱՂԻ ԵՐԳ շԻՆՈՒԵՐ Է ՎՐԱՆ ԱՆ ԱՏԵՆԷՆ : ԵՂՈՒԻՆ ՈՃՐ ԹԷ՛ ԱԿԵՒ ՊԱՐՍԿԱՏԱՅՈՅ ԵՆ ՍՐԱՍՏԱՆՑԻ ՀԱՅՈՅ ԼԵՂՈՒՆԵՐՈՒՆ ՆՄԱՆ , ԲԱՅՅ ՇԱՏՅՈՒՄԱԿ ՈՒ ՎՐԱԲԱՈՒԻ ՄՈՒ Է . ՉԷՆՔԸ ՇԱՓԱԼՈՐԱՎԷՍ ՎԱՐԱԿԵՒ ՈՒ ԿՈԿ , ԻՄԱՍՏՈՆ ԱՆ ԱԶԳԱՍԻՐԱԿԱՆ ՈՒ ՎԱՈՎՐՈՒՆ :

Ս-Գ ԴԻՄԻՏՐ ԴԵԺԻ ԻԼԻՒՆԻ :

ԱՂԱԽԻՆՆ

ԻՆՉ ԷՍ ՆԱՏԵԼ ՄՈՒՆՋ . քո բանին ,
Վեր կաց դուրս եկ թէ ինչ խօսին .
Խեղճիկ էս էր . քո արժանին ,
Որ դու ընդիս կին թաթարին .
Դու պէտք էիր ընդիլ տիկին ,
Տիկնաց տիկին մեծ իշխանին ,
Եւ ոչ էսպէս անօրինին
Ձեռը կապած ընդիս գերին :

ԴՈՒՍՏՐՆ

ԻՆՉ ԷՍ ԱՍՈՒՄ ԶԱՐԴԳ ԿՐԱՐԱԾ ,
Ձեռ՝ հասկանում , ասա՛ դու բաց :

ԱՂԱԽԻՆՆ

Իսօր աստղդ թռաւ կորաւ
Լուս արեւդ խաւարուեցաւ ,
Վայ իմ գլխիս , վայ քեզ Շուշան ,
Գերի գնացիր թաթարստան .
Լոյս հաւատդ պէտք է մոռնաս
Սահամետին կրօնքի դառնաս :

ԴՈՒՍՏՐՆ

Եղուդ սենայ , բերանդ չորնայ ,
ԻՆՉ համբաւ է , ասա ի՜նչ կայ :

ԱՂԱԽԻՆՆ

Ս'ե՛ծ իշխանն քեզ տուել է
Թաթար խանին՝ հետը սանէ :